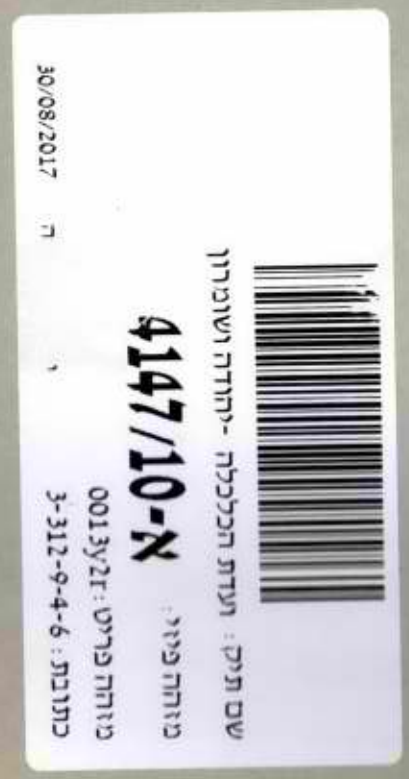

מחלת/10 א'

מחלות מעיים - ד"ר

תוכן העניינים

ועדת פנים

ועדת הפנים של המועצה מטפלת בנושאים הנוגעים לחיי היום יום של כולנו: תקשורת, תחבורה, משק וצרכנות, איכלוס, תלונות והצעות הציבור וכד'.

ועדה כזאת אינה יכולה לפעול בחלל ריק. ההערות, הבקשות, ההצעות והתלונות שלכם תקבענה את המשקל שהועדה תייחס לכל נושא ואת סדר העדיפויות שהועדה תקבע לעצמה. לכן, אנא הפנו את תשומת לבו של ברוך אלמוג - יו"ר הועדה לכל שיפור שהייתם רוצים לראות בנושאים שהועדה מטפלת בהם.

כבר עתה, הציבה לעצמה כמטרה:

א. להתקין מס' טלפונים ציבוריים נוספים

1. מול המועצה
2. בשורת הקוטג'ים התחתונה
3. בקוטג'ים העליונים
4. בשכונת בנה ביתך
5. בשכונת סולל בונה

ב. לשפר את גני המשחקים הקיימים

ג. לשפר את הנקיון בישוב.

ד. לטפל באופן שוטף בצמחים לא רצויים

ה. לשפר ולהחליף את לוחות המודעות

ו. לשפר ולהוסיף שלטים בישוב (כולל שלט ברוכים הבאים בכניסה לאריאל).

קופת חולים לעובדים לאומיים

אריאל מרפאה מרכזית לאיזור השומרון

* מרפאת שיניים - עזרה ראשונה בתשלום גם ללא חברים בקופה.
* טיפול שיניים ובדיקות שמיעה חינם לכל ילדי בי"ס
* תחנה לטיפול באם ובילד - לכלל התושבים
* תחנה ליעוץ ותכנון המשפחה
* תחנה לבדיקת השד (בשיתוף האגודה למלחמה בסרטן)
* רופא כללי
* בדיקות א.ק.ג.
* רופא ילדים
* בידקות מעבדה
* רופא אורטופד וכירורג
* רופא נשים (בתשלום גם ללא חברים בקופה)

מדינת ישראל

משרד החקלאות

הרשות לתכנון ומיתון החקלאות ההתישבות והכפר

הסוכנות היהודית לא"י

המחלקה להתישבות

תאגיד לסקר ויעוץ כלכלי

ז' חשון תשמ"ב
4.11.1981

לכבוד
מר א. ליין
הממונה על הכנסות המדינה
משרד האוצר
ירושלים

א.נ.,

הנדון: עלות מעסיקים - מטור לשירותי יצוא חקלאי

לפני כחודשיים החקיים דיון בנדון במשרדו של מרום' ע.סדן, מנכ"ל משרד האוצר, בהשתתפות ד"ר גבאי ממינהל הכנסות המדינה, בה סוכם לגרום לתקון חוק מלוות מעסיקים, על מנת לאפשר מתן מטור לשירותי יצוא חקלאיים.

בשיחה ביניכו מיום 2.11.81 מסרת לי כי תקון זה יכלל בהכנית החקיקה לשנת הכספים 1982, ויובא על ידכם לדיון בכנסת בחודש אפריל 1982.

תודה לך על טפולך בנדון.

ב ב ר כ ה,

ד"ר אריה שטקין
הממונה על המטרי

העתקים:
ח"כ ש.ארליך-סגן שא המשלה ושר החקלאות
מ.גרומר-סגן שר החקלאות
מ.דקל- סגן שר החקלאות
מ.בן-מאיר-מנכ"ל משרד החקלאות
מרום' ע.סדן-מנכ"ל משרד האוצר
מרום' ש.מוהורילם-מנהל הרשות לתכנון,מ.החקלאות
גב' ר.טובי-יועמ"ש, מ.החקלאות.

לג'
מר מ. קלר
בסניף הקרן

1. [illegible] ועדות [illegible]

2. [illegible] ועדות היה עסוק ביוש
באשור ובדם מלחמת משמרת -
והמנע משפך התקדמות

3. [illegible] ישר יוש
[illegible] הגלילי.
[illegible] הגלילי - [illegible] ש
[illegible]
בדומה: עפלה. תבורן - [illegible] תבורה.

4. הגלות הכרחית [illegible] ביוש
ביוש [illegible] בלמת הירדן
הגלילי והגולן.

יוש - סיעוק יקים מלשמות 3-4 בין שם
בת [illegible] מלחמה שמעניק משלם.

5. מה הם שנים שהקמו מ[illegible]
[illegible] הימים
ביוש, בחן בקעת הירדן, [illegible]
[illegible] ובגלילה.

סוג הרישום	כמות יחידות בודדות	תקציב	מחיר ליחידה	סה"כ הוצאה מצטברת שקל
כפרי (אזור הקוש מזרח)	1030	110.0	-814-	1.0
ושובים הדרומיים	1450	2400	-761-	1.8
ושובים עירוניים אזור ירושלים	1900	4050	746-690	8.6
-"-	800	7900		
תמרת ושובים אזור הקוש עבודה	1	10.000		8.0
~~אזור הקוש~~ ~~[illegible]~~		~~100~~ 25.450		18,4
				4.6

27.7

מצטבר שקל

מצטבר שנתי

מרב לפרק 61.5

מרב בנה 50.4

מדדים
מדדים
מדדים

מ ד י נ ת י ש ר א ל

סגן שר התקלטות

מיכאל דקל

כ"א באייר תשמ"ב
14 במאי 1982

לכבוד
מר _____

_____

ת.נ.,

הנך מוזמן לישיבת צוות בין מוסדי, שתתקיים ביום רביעי ד' סיון תשמ"ב (26/5/82) בשעה 16.30 בלשכתנו, הקריה רח' ד' מס' 8, ת"א.

<u>על סדר היום:</u>

1) דניאל (משק כהן)

2) אדמות המדינה ביו"ש.

בכבוד רב,

שושנה מילדנר
מנהלת הלשכה.

עמדות בדפין

1. בקרת הירדן, שמאל (בעבור בקרת הדרום) גם יום.
בעבור אינטרטיבי

2. בעיה פרטית. יוצאה פרטית.
אין כפיה עמדת האלבני ובקשה רק בעת לקבל
היתר עסקה רק כי אי אפשר מעשית מעמדך-
בהיעדר משפך התקציבי.
כפי שהצבת הפשוט יקבל אפורמטיבי ולא
במקרים בעת רשמי במשפכים ובעת אפורמטיבי
(פעמיים רשמית) לא יבאים פרטים.

3. תקציב הסרת משפך המסחר והתעשיה
ראש רבן בגלילי. מחכים לאומת הבשרת.
ישלם כ 3000 דירות בגלילי. (מן הגבולות)
עפ"י בדיקה מול הבנק בגלילי הנשלך.
אין סתירה בין פתרון יום לפתרון הגלילי
בעת עיון של הבעיות מקומית.
דוגמא: בעת עדיפות עפולה
בדוגמא: בעת העדיפות שני מפעלים ב דולים "דורון"
עם עתה בעת "ורסה" ורסה כ 250 מפעלים שיתנו
תעסוקה כ 4000 איש.

4. היתרון של תשתית בוגש - דרך ודרות קבוה, לחת בינוקרטיה ומיקום
בי בדיקות מבנות לאות בי שבדוקים - התנשות פתוחה
לפי עת ושמה.

5. אין תסרת במבנה חדש בגלילי - התנשות חדשה פתוחה
ופצורה.

ועדת פנים

ועדת הפנים של המועצה מטפלת בנושאים הנוגעים לחיי היום יום של כולנו: תקשורת, תחבורה, משק וצרכנות, איכלוס, תלונות והצעות הציבור וכד'.

ועדה כזאת אינה יכולה לפעול בחלל ריק. ההערות, הבקשות, ההצעות והתלונות שלכם תקבענה את המשקל שהועדה תייחס לכל נושא ואת סדר העדיפויות שהועדה תקבע לעצמה. לכן, אנא הפנו את תשומת לבו של ברוך אלמוג - יו"ר הועדה לכל שיפור שהייתם רוצים לראות בנושאים שהועדה מטפלת בהם.

כבר עתה, הציבה לעצמה כמטרה:

א. להתקין מס' טלפונים ציבוריים נוספים

1. מול המועצה
2. בשורת הקוטג'ים התחתונה
3. בקוטג'ים העליונים
4. בשכונת בנה ביתך
5. בשכונת סולל בונה

ב. לשפר את גני המשחקים הקיימים

ג. לשפר את הנקיון בישוב.

ד. לטפל באופן שוטף בצמחים לא רצויים

ה. לשפר ולהחליף את לוחות המודעות

ו. לשפר ולהוסיף שלטים בישוב (כולל שלט ברוכים הבאים בכניסה לאריאל).

קופת חולים לעובדים לאומיים

אריאל מרפאה מרכזית לאיזור השומרון

* מרפאת שיניים - עזרה ראשונה בתשלום גם ללא חברים בקופה.
* טיפול שיניים ובדיקות שמיעה חינם לכל ילדי ביה"ס
* תחנה לטיפול באם ובילד - לכלל התושבים
* תחנה ליעוץ ותכנון המשפחה
* תחנה לבדיקת השד (בשיתוף האגודה למלחמה בסרטן)
* רופא כללי
* בדיקות א.ק.ג.
* רופא ילדים
* בידקות מעבדה
* רופא אורטופד וכירורג
* רופא נשים (בתשלום גם ללא חברים בקופה)

(1)

17.0	34.7

סכום המשכורות הכלולות בדוח

לפי נתונים התפלגות להתיישבויות:

85%	באזורי בקרוב קבוצתיים.	16.575 יח'
9%	" " המרכזי	1755 יח'
6%	" " תמיך	1.170 "
		19.500

דירה:	שכירות בשקלים	סיוע (תקציב המדינה)	% סיוע
	31.329	10.375	33%
מאסיקה	19 809	16.277	86%
			מס מעוף 18.443
שכירות קבוצתיים	16 598 / 67 736	16.598 / 33196	100% / 49.0%

נתונים:

מס בתיבות 16 600

מס במאסיקים 15 500

סה"כ הוצאות: 58 מיליארד

השקעה תקציבית: 33.62 -

% 58%

לפי יחידות	סה"כ	תקציב
	34.7	20.2

הערות	סכום השקלים	הדגמאל	הקצר
	3,47 מיון	בחלים ה	יוסי כלפי
	3,49 -"-	המשרד	
		~~[illegible]~~ יקיר	המשלחן יוסי הקלטי
	3,15 -"-	~~[illegible]~~	
	4,62	מושב	קולן
	~~[illegible]~~	~~[illegible]~~	
	4.71	מושב	בקשת הירקן
	5.10		מירבות (תממנ")
	5,13		עמר צבורות
	4,98		עמרבה

סגן שר החקלאות
מיכאל דקל

4. <u>תהליך של רכישת קרקעות ביו"ש</u>

א.מתקבלת הצעה בכתב מבעל הקרקע,או מבא-כוחו,בצרוף העתקי מסמכי הבעלות.

ב.ההצעה נבדקת ע"י הממונה על הרכוש הממשלתי,ואם לא הוצעה לנו בעבר,או לא כלולה באדמות שהוכרזו כאדמות מדינה,או שאינם קרקעות של נפקדים או של יהודים (שנרכשו לפני קום המדינה) - אפשר לרכוש את הקרקע.

ג.נקבע סיור בשטח.
משתתפים בו הממונה על הרכוש הממשלתי הנטוש,נציג אגף בעלות ורישום, שמאי ממשלתי ואחראי על הרכישות ביו"ש.
ממסמנים את השטח על מפה של 1:20,000.

ד.לאחר שהשמאי הממשלתי קובע את מחיר הקרקע,והמיסמכים נבדקו ונמצאו כשרים, מועברת ההצעה לדיון בועדת המישנה בראשותה של גב' פליאה אלבק וחברים בה הממונה,אליהו בבאי,ונציג של הממשל הצבאי.
המליצה ועדת המשנה על הרכישה וקבעה את תנאי הביצוע,מועברת ההצעה לדיון במליאת ועדת הרכישות שמונתה ע"י שר הבטחון,בראשותו של מר אורי בראון.

ה.אישרה ועדת הרכישות את העיסקה,מועבר התיק לביצוע לחברת "המנותא" או לעו"ד פרטי לבצוע ההסכם,תשלום התמורה וקבלת יפוי-כח בלתי חוזר מבעל הקרקע.

שגן שר החקלאות

מיכאל דקל

יב' סבת תשמ"ג
28.12.82

1. <u>המבנה המשפטי של המועצות האזוריות ושליטתם על האדמות.</u>

א.עפ"י צו המועצות האזוריות,צו החתום ע"י מפקד אזור יו"ש דאז (לפני הקמת המנהל האזרחי) מפברואר 1979,הוקמו עד כה 6 מועצות אזוריות ביו"ש כדלקמן:

מ.א. הר חברון

מ.א. גוש עציון

מ.א. מטה בנימין

מ.א. שומרון

מ.א. בקעת הירדן

מ.א. מגילות (מורד יריחו עד עין-גדי)

הרשות המוסמכת להפעלתו של הצו,והמפקחת על המועצות האזוריות הנ"ל,מונתה ע"י מפקד האזור - עפ"י המלצת שר הפנים והוא נקרא הממונה (שלמה עמר).

ב.לכל מועצה אזורית נקבע תחום שיפוט (שלא כבתחום הקו הירוק,אין למועצה האזורית ביו"ש רצף טריטוריאלי,בגלל קיומם של ישובים כפריים וערוניים ערביים שגם להם תחום שיפוט).תחום השיפוט כפי שהוא קיים כולל:את תחום הישוב עצמו (למשל מ.א. גוש עציון - תקוע,כפר עציון,אלעזר וכדו').בנוסף לזה,נכללו בתחום השיפוט אדמות המדינה שנקבעו ככאלה-ללא כל ערעורים-ע"י הכרזה רשמית,וכן אדמות סקר שהן בחזקת אדמות עם פוטנציאל גבוה ביותר להחשב כאדמות מדינה,וכן אדמות אחרות שהוכרזו כשטחים שנתפסו לצרכים צבאיים.

המועצה האזורית מספקת שרותים מוניציפליים לישובים היהודים בלבד,וזה כולל שרותי תכנון ובנייה לאדמות שהוכרזו כאדמות מדינה.

הסמכות בענייני תכנון ובנייה באדמות הסקר היא בידי מועצת התכנון העליונה,שהיא רשות התכנון העליונה באזור.יו"ר מועצת התכנון העליונה הוא הממונה.<u>כלומר</u>:אדמות שהן לא אדמות סקר ולא אדמות מדינה ולא אדמות שנתפסו לצרכים צבאיים - הן בתחום השיפוט של הרשות המקומית הערבית,כגון:עריית חברון,עריית חלחול,מועצה כפרית בית אולה וכדומה.

סגן שר החקלאות
מיכאל דקל

יב' טבת תשמ"ג
28.12.82

2. מועצה אזורית תמר - שטחה מצוי משני צידי הקו הירוק - איך זה מסתדר מבחינה משפטית.

המועצה האזורית תמר מצויה בתחום השיפוט של מדינת ישראל בלבד, דהיינו בתחום הקו הירוק בלבד.

לצערינו, ובניגוד לחוק, הציבה המועצה האזורית תמר שלטים בתחום יו"ש, בתחום המועצה האזורית-מגילות. אנשי המועצה האזורית תמר רואים במועצה האזורית מגילות כשטח שלהם. הם קשורים תנועתית (הקבוץ הארצי - תק"ם), אידיאולוגית, חברתית, נפשית ובעיקר כלכלית.

קוריוז מעניין:
ראש המועצה האזורית - תמר מנהל את ענייני המועצה האזורית - מגילות. הגבול בין שתי המועצות הללו הוא על-מנת להבדיל בין תחומי הקו הירוק, ומעבר לו.

מדינת ישראל
משרד החקלאות

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות

(2)

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

תאריך: 30.11.82

מספר:

מפתחות ונתונים על השקעות החטיבה להתישבות
בישובים כפריים

סיכום הממצאים:

1. נתוח עלות של בינוי ותשתית שכונות בישוב יקיר מראה שההשקעה היתה 70 438 דולר (או 1,096,000 ש' במחירי יולי 1982) ליחידת דיור.

2. נתוח השקעות החטיבה להתישבות בחודשים אפריל-ספטמבר 1982 בישובי יהודה ושומרון מראה, שהוצאו 105,000 דולר בממוצע למשפחה. מזה 38,000 דולר לאמצעי ייצור ו-67,000 דולר לדיור ותשתית צרכנות.

3. מפתחות המימון לפי תקן החטיבה להתישבות ליחידת משק חקלאית הם כלהלן (בדולרים של ארה"ב):

	מושב	קבוץ..
הגולן	58,060	48,510
בקעת הירדן	61,930	57,250
המורדות (טפוס חממות)	74,430	--
חבל עזה (בתי זכוכית)	75,800	--
הערבה	70,350	60,880

4. מפתח המימון לפי תקן החטיבה להתישבות ביחידת משק לא-חקלאית לצורך יצירת תעסוקה, הוא 40,000 דולר.

5. לכל הנ"ל יש להוסיף מימון ממשלתי לפי חוקי עידוד השקעות הון בחקלאות, תעשיה ותיירות.

דיור עד 56,000 דולר

הקריה ת"ד 7011 תל-אביב 61070 טל' 03-259411

מדינת ישראל
משרד החקלאות

ההסתדרות הציונית העולמית
חטיבת ההתישבות

הרשות לתכנון החקלאות, ההתישבות והכפר

נספחות ונתונים על הקליטה בהתישבות הכפרית

1. מבוא וסיכום

הנתונים בסקירה זו באים לתת אומדן עלות קליטת משפחות בהתישבות הכפרית ביו"ש נתונים אלו מבוססים על 3 מקורות:

א. נתוח העלות המצטברת בפועל של בינוי וקליטה - בביצוע החטיבה להתישבות - של ישוב קהילתי ובו 50 משפחות. כדגם לנתוח ההשקעות נלקח הישוב "יקיר".

ב. סכום ביצוע תקציב ההתישבות ההתישבות ביו"ש במסגרת פעולות החטיבה להתישבות.

ג. מפתחות המימון לתקן ההתישבות החקלאית (ישובי גוש עציון ובקעת הירדן השוואתם למפתח המימון בתקן ההתישבות בגולן בחבל עזה ובערבה).

נתוח ההשקעה המצטברת לקליטת משפחה בישוב קהילתי ביו"ש הוא 43,870 דולר בערך מהוון (1,096,000 שקלים במחירי יולי 1982).מפתח מימון תקן החטיבה להתישבות לקיבוץ בבקעת הירדן מסתכם ב-57,250 דולר המיועד לאמצעי ייצור ויצירת תשתית מישקית - (לא כולל שיכון).מפתח המימון בתקן ההתישבות למושב בבקעת הירדן הוא 74,400 - 62 דולר בהתאם לטיפוס המשק.
ניתוח תקציב פעולות חטיבת ההתישבות ביו"ש מראה שבממוצע הושקעו בשנת 1982/3 105,000 דולר לקליטת משפחה בהתישבות הכפרית שמהם 38,000 דולר באמצעי ייצור ו-67,000 דולר בשיכון בתשתית צרכנית.

2. עלות הקמת "יחידת דיור" בישוב קהילתי *

דו"ח כלכלי שנערך לניתוח ההשקעות בישוב קהילתי טיפוסי ביו"ש מעלה את המימצאים הבאים:

---

* לקוח מתוך עבודה של הגב' מ. שומר, יולי 1982.

הבחינה מתחלקת לשני שלבים בדיקת עלות "יחידת דיור" ביישוב המונה בתחילה 40 - 60 יחידות ואח"כ בחינה של עלות היחידה הסולית לצורך השגת נתוני ההשקעות בחרנו ביישוב המיומרון המונה 50 יחידות, כשבטלבים הבאים אפשר להוסיף יחידות נוספות במימת "בנה ביתך".

ריכוז נתוני ההשקעות נעשה מתוך תקציבי ההסתדרות הציונית, חסיבת ההתיישבות בשנים 80-79 - 83-82, משרד ובחלק מהתקופה הנ"ל היתה קיימת המטבע הקודמת (לירה), תורגמו ההשקעות מלירות לשקלים.

כדי להביא את ההשקעות למדד מעודכן ועקב העובדה שהן מתייחסות לחדשים ושנים שונות, שוערכו הנתונים במדדים המתאימים לכל סעיף (נכון למדד יולי 82). המדדים נלקחו מהירחונים הסטטיסטיים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, את ההשקעה תרגמנו לדולרים כדי ליצור מכנה משותף עתידי.

: ריכוז ההשקעות בתשתית וביחידות דיור משוערכות למדד יולי 1982
באלפי שקלים ובדולרים

סעיף ההשקעה	ה ש ק ע ה משוערכת	ה ש ק ע ה בדולרים	ההפלדות באחוזים	ליחידת דיור קיימת משוערכת	ליחידת דיור קיימת בדולרים
עבודות עפר ופיתוח	2306	92,000	4	46	1.840
ביוב	4246	170,000	8	85	3.400
חשמל	5243	209.700	10	105	4.190
סדורי מים	4429	177.000	9	89	3.540
טלפונים וקשר	654	26.100	2	13	520
בתים	32764	1.311.000	64	655	26.220
מקלטים וגידור	1761	71.000	3	35	1.420
	51403	2.057.000	100	1028	41.130

לפירוט ההשקעות בתשתית יש להוסיף פריצת דרך לישוב לפי עבודה שהוכנה ע"י נתן סאס ונמרה בן אליעזר מהאגף לתכנון פיסי בקק"ל, העלות הנ"ל מסתכמת ב-170,000 $.

כדי שהיחידה תתפקד כיישוב יש צורך להקים מספר מבני ציבור מצומצמים (פעוטון, מרפאה, בית גנרטור), כשהשירותים המקצועיים מתקיימים בערים הסמוכות או במרכזים איזוריים (חינוך, בריאות וכו').

ההשקעות במבני ציבור מטוערכות ובדולרים (באלפי שקלים)

	השקעה מטוערכת	השקעה בדולרים
ס"ה	2720	108.800
ליחידת דיור	54	2.180

חלק ממבני הציבור קיים בהם העקרון של יחרונות לגודל, כלומר יכולת לתת שירות לאוכלוסיה גדולה יותר. (מזכירות, הנה"ח וכו'), לעומת זאת אחרים הם פונקציה של מספר נזקקי השירות (מרפאה, שירותי חינוך). מכאן שעם הרחבת היישוב יכולה חלק מההשקעה לשמש יחידות נוספות.

גודל יישוב של 50 יחידות ואפילו יישוב גדול יותר, מעורר את בעית כדאיות הקמת שירותים מקצועיים מורכבים במקום היישוב. אין מנוס לכן מכך, שיש לארגן חלק מהשירותים במסגרת אזורית. גם עלות ההחזקה השוטפת של היישוב, ככל שמספר היחידות קטן, גבוהה יותר ומכבידה לעיתים מבחינה כלכלית ומהווה נטל כספי גדול על היישוב.

השקעות בשירותים קהילתיים

	השקעה מטוערכת באלפי שקלים	השקעה בדולרים
ס"ה	706	28,200
ליחידת דיור	14	560

כל הנתונים שהובאו בטבלאות מתייחסים לשנות התקציב 79/80 - 82/83.

לא נכלל בעבודה נושא התעסוקה שהתבטא בעיקר בהשקעות בתעשיה.

ריכוז ההשקעות המשוערכות ביאיר דיור

באחוזי בקיר שנת 1982, בדולרים ובאחוזים

סעיף ההשקעה	ס"ה השקעה		ליחידת דיור קיימת		אחוז מההשקעה
	אלפי שקלים	בדולרים	אלפי שקלים	בדולרים	
עבודות עפר ופיתוח	2306	92,200	46	1,840	4
ב י ו ב	4246	170,000	85	3,400	8
ח ש מ ל	5243	209,700	105	4,190	10
סידורי מים	4429	177,000	89	3,540	8
טלפונים וקשר	655	26,100	13	520	1
ב ת י ם	32764	1,311,000	655	26,220	60
מקלטים וגידור	1761	71,000	35	1,420	3
מבני ציבור	2720	108,800	54	2,180	5
שירותים קהילתיים	706	28,200	14	560	1
ס " ה	54829	2,194,000	1096	43,870	100

הנתונים הנ"ל אינם כוללים פריצת כביש ביטה ליעוב, המסתכמת בכ-170.000 $.

בבואינו לבחון את נושא ההשקעה השולית, יש לקחת בחשבון מספר גורמים:

א. לצורך בחינת יתרונות לגודל בתשתית השתמשנו בעבודתם של ד"ר ברוך קיפניס, ד"ר יורם בן-יעקב ותמר בבריאלי "הערכת תכנית של יישובים כפריים חדשים", אוקטובר 1980.

ב. בבניית יחידת הדיור עצמה, לא הנחנו קיומם של יתרונות לגודל.

ג. עקב ההרחבה דרושה תוספת של 50% במבני ציבור (מרפאה, פעוטון וכדומה).

ד. עקב ההרחבה דרושה תוספת של 50% בשירותים קהילתיים (אמבולנס וכו').

עלות ההשקעה ביחידת דיור קיימת ויחידה נוספת (שולית)

באלפי בקיר שנת 1982 ובדולרים

סעיף ההשקעה	ההשקעה ביחידה קיימת		מדד התייחסות	ההשקעה ביחידה שולית	
	ס"ה (אלפי שקלים)	דולרים		(אלפי שקלים)	דולרים
עבודות עפר ופיתוח	46	1840	0.75	35	1380
ב י ו ב	85	3400	0.90	77	3060
ח ש מ ל	105	4190	0.75	79	3140
סידורי מים	89	3540	0.71	63	2510
טלפונים וקשר	13	520	1.00	13	520
ב ת י ם	655	26220	1.00	655	26220
מקלטים וגידור	35	1420	1.00	35	1420
מבני ציבור	54	2180	0.50	27	1090
שירותים קהילתיים	14	560	0.50	7	280
ס " ה	1096	43870		991	39620

לפי נתונים אילו ההשקעה ביחידה השולית היא 90% מעלות יחידה קיימת.

(ביחידה לשמירה) (אגף המקלאות והגידור)

הטבלה הבאה מסיטה את נושא ההתקבלה לפי חלקים תוך
התייחסות לרמת הישובים בכל חלק, היקף הנלכדים והקליטה
בכל שנה והשוואה בין התקבלה לשנתון ותשתית בפועל, ההתקבלה
לעבודות אחרות ונוגר ומשפחות. מתוך, שרמתו של הדרגה הישובים
מקבלים בנושא ההתקבלה של הישובים התבטאה את הקליטה כפועל:

הדרגה	מס' הישובים		מספר המשפחות הישובים		נושא ההתקבלה (באלפי שקלים שוטפים)			
	1981/2	1982/3	1981/2	1982/3	1981/2		1982/3	
					סכום	אחוז נוסף	סכום	אחוז נוסף
דמון	3	3	44	56	39.9	9.4	33.7	25.5
אזורי	19	21	719	834	177.0	34.7	368.5	93.3
ירושלים - השומרון	12	12	293	502	119	30.8	190.3	88.5
ירושלים - עוטף עזה	4	4	141	154	16.3	18.3	31.5	31.5
סה"כ ירושלים	16	16	534	656	135.3	47.1	221.8	120
נגב ואזור חברון	3	4	—	20	15.8	2.0	73.6	16.0
סה"כ	41	44	1297	1566	366	93.2	697.6	254.8

4. מסתה המימון לתכנון הגתישלות התקלות
לגידור המלטרה

עלות תכנון התעלה ליחידת משק לפי תקלאות הוא
הסך 29 $. לכן יש להוסיף 10000 $ לנושאים
שהלן: הכשרה בקבוצות, הדרכה, תכנון, מדידה
מים, צנרת מים, חשמל ושונות. ~~בקבוצה מעבר~~
~~לתכנון הכשרה~~. אסדות, הערכת השקעות התעלה
~~ליחידה~~ ~~כפי~~ משק ~~כפי~~ עלות היא כ- 10000 $.

תמונת שלמה ~~המשלמה~~ ליתרונות מיסוי הקלאו

הערות חושבה מתוך נתוני חברות

להלן הנתונים לפי איצרים, מחושבים בכולל

פרטי / איצר התקן	הגולן (מס' שנה)	בקרת הירדן	מורכבת (בקרת הירדן) (אפס המשלם)	חב' (בו
תיק בסיסי	30,930	30,430	42,930	
ענף יצוא	2,500	—	—	
מבנה מיסוי	500	500	500	
פטור הקלאה משותפת	—	—	—	
פעילות מיסוי	—	—	—	
מפעלים איצרים	7,560	7,900	7,900	
פעולות חלוצות לפי איצרים	1,600	3,100	3,100	
הדרכה, מבנים ושונות	15,000	20,000	20,000	
סך הכל	58,060	61,930	74,430	

3

יתקן בהתאם ליתרות משקי בקרה תקציביים:

פריטי/באיזור התקן	הגולן	קצה הירדן	הערבה
תקן בסיסי	24,500	24,500	24,500
קל"ב	200	200	200
תוספת שלחין באיזור שמון	—	1,000	~~1,000~~
תוספת שלחין באזורי חול וחוף הבקעה	—	1,150	1,150
בדיקות מים	—	—	2,030
מפעלים איזוריים	7,560	7,900	8,500
השקעות ותוספות לפי איזוריים	1,250	2,500	4,500
תבנון, הדרכה, שונות	15,000	20,000	20,000
סך הכל	48,510	57,250	66,580

נמצא להשקעות ותוספות לפי איזוריים: הגולן הוא בעל כמות מינימלית ההשקעות באיזורים הרחוקים, במיוחד בגושאי בניה ובעבודות אחרות הקשורות לכך. ~~השקעות~~ העלות היחסית מחושבת על מחצית ההשקעות בתקן הבסיסי ותוספת השלחין (והמפעלים האיזוריים) באחוזים שלפלן:

הגולן - 10%

קצה הירדן - 20%

הערבה - 35%

4

ההסתדרות הציונית העולמית
חטיבת ההתישבות

הצוות לתכנון שומרון ויהודה

ירושלים, 20 דצמבר 1982
ד' טבת תשמ"ג

ד י ו ר - טבלת סיכום

באלפי דולר, לפי שער: 30.0 שקל = $1.0

אזור ביקוש	סה"כ העלות	תקציב מדינה - סה"כ סיוע	אחוזי הסיוע
גבוה	895,910	244,651	27%
בינוני	83,280	56,840	68%
נמוך	65,100	44,361	68%
סה"כ (אלפי דולר):	1,044,290	345,852	בממוצע 33%
סה"כ (מיל. שקל):	31,329	10,375	

ה ע ר ו ת :

אזורי הסיוע ודרגות הסיוע בתאום עם אגף הפרוגרמות של המינהל לבניה כפרית, משרד הבינוי והשיכון.

תוספת יחידות הדיור עד שנת 1986 היא כ-19,500 יח', מהן:

85% (16,575 יח"ד) באזור הביקוש הגבוה,
9% (1,755 יח"ד) באזור הביקוש הבינוני,
6% (1,170 יח"ד) באזור הביקוש הנמוך.

פיתוח תעסוקה - טבלה מסכמת

עלות וסיוע לפי ענפים ומועסקים, לכל אזורי הביקוש

באלפי דולר ובמיליוני שקלים, לפי שער: 30.0 שקל = $1.0

הענף	ס ה " כ (אלפי דולר)	ה ע ל ו ת (מיליון שקל)	ס ה " כ (אלפי דולר)	ה ס י ו ע (מליון שקל)	סה"כ מועסקים
חקלאות	77,980	2,339.4	77,980	2,339.4	1114
בינוי	-	-	-	-	1310
תעשיה	221,900	6,657.0	166,424	4,992.7	4005
ש. קהילתיים	282,630	8,478.9	282,630	8,478.9	9421
ש. מסחר	77,820	2,334.6	15,564	466.0	2594
ס ה " כ :	660,330	19,809.9	542,598	16,277	18,443

ה ע ר ו ת :

חקלאות

עלות יחידת משק בחקלאות היא $70,000.
יחידת משק משמשת מקום תעסוקה למשפחה, דהיינו: 1.4 נפש, רמת סיוע - 100%.

בינוי

הממשלה אינה מסייעת ליצור מקומות תעסוקה בענף זה.

.2/..

תעשיה

עפ"י חוק עידוד השקעות הון בתעשיה אזור יהודה ושומרון נמצא באזור הסיוע הגבוה. כלומר: 30% מענק + 40% הלוואה צמודה ב-0% ריבית + 100% תשתית.

הלוואה צמודה ללא ריבית ל-8 שנות החזר שווה לכ- 40% סיוע ראלי מגובה ההלוואה.

בסה"כ, עם התשתית, מסתכם הסיוע הראלי ב- 75% מסך העלות ליצירת מקום תעסוקה.

העלות למקום תעסוקה בתעשיה הכפרית והקהילתית היא $75,000.

העלות למקום תעסוקה בישוב העירוני ובתושבות הוא כ- $50,000.

שרותים קהילתיים

העלות למקום תעסוקה בשרותים קהילתיים מורכבת מן ההשקעה במבני ציבור ובמרכזים אזוריים (המספקים שרותים קהילתיים למספר ישובים), ומחושבת לפי $30,000 למועסק.

רמת הסיוע היא 100%.

שרותי מסחר

עיקר הסיוע לשרותי מסחר ופינאנסים מתבטא בפיתוח התשתית למבנים לנ"ל, ומוערך בכ- 20% מכלל ההשקעה.

(5)

סגן שר החקלאות
מיכאל דקל

יא' טבת תשמ"ג
27.12.82

דיון בועדת הכלכלה של הכנסת.

1. אומדן השקעות כולל ביהודה ושומרון.

עפ"י 16600 יחידות דיור.

השקעות ליחידה: 3.5 מליון שקל

×

16,600 יחידות

5,8,0 מליארד שקל

2. השקעה תקציבית לעומת השקעה לאומית.

השקעה תקציבית	השקעה לאומית
3,362 מליארד שקל.כולל הלוואות של משרד השיכון,המוחזרות למדינה אח"כ,וכן כולל מענקים למפעלי תעשייה.	3,362 מליארד שקל / 5,8, מליארד שקל = 58%

3. תנאי הסיוע עפ"י האזורים א',ב',ג' ידוות יוסי מרגלית.

6

14/12/82

אורנה
ניהול והשקעות בע"מ

לכבוד
מר מ. ברקל
סגן שר החקלאות
הקריה תל אביב

שלום,

הנדון: מחירי בירות בגוש דן והמרכז

בהתאם לבקשתך להלן מחירי בירות וקרקעות, הסקר נערך בהתאם לאינפורמציה שקבלתי ממנהלי מחלקות המכירות של חברות אלרם. המחירים לא כוללים מע"מ, מס רכישה, והוצאות משפטיות.

א. רמת אביב ליד מגדלי אלרם

מחיר ממוצע של דירה בגודל של 150 מ"ר		$ 150,000
בהינף מחיר למ"ר	$ 1,000	100%
מרכיב הקרקע למ"ר	$ 500	50%
מרכיב הבניה למ"ר	$ 500	50%

ב. בשכר סבא

מחיר ממוצע למ"ר בניה	$ 572	100%
מחיר הקרקע למ"ר	$ 183	32%
מרכיב הבניה למ"ר	$ 389	68%

ג. נשר"ב

מחיר ממוצע למ"ר בניה	$ 486	100%
מרכיב הקרקע למ"ר	$ 136	28%
מרכיב הבניה למ"ר	$ 350	62 %

עקרונות ודרכי פעולה להתישבות באזורים שונים בארץ ישראל.

1. קביעת דרגות עדיפות להתישבות.

המדיניות ההתישבות, על בסיס קביעת הממשלה, ממוקדת באזורי התישבות חדשים ואחרים לשם השגת מטרות, לאומיות.

אזורי ההתישבות בא"י, בשנות השמונים הם:
(1) הגולן
(2) הגליל
(3) יהודה ושומרון ועזה.
(4) הערבה
(5) קו רפיח- קדש ברנע.

בהתאם לקריטריונים בולטים, נבחן הנושא בקשר לדרגת העדפה.
(מתוך ההנחה שהמשאבים הלאומיים לרשות הנושא הן מוגבלים)

חלוקת אזורי ההתישבות לפי קריטריונים

האזור	הגבלת זמן פוליטית בי"ל	אוכלוסיה ערבית לא מזדהה ומשקלה	צפיפות אוכלוסיה יהודית	שמירת קרקעות הלאום	צמידות לגבול עוין.
הגולן	-	-	+	-	+
הגליל	-	+	+	+	-
יו"ש ועזה	+	+	+	+	+
הערבה	-	-	+	-	+
קו רפיח- קדש ברנע	-	-	+	-	-

לפי חלוקה זו, לא קביעת משקל לכל משתנה, הרי העדפה תקבע: (1) יו"ש ועזה (2) הגליל (3) הגולן (4) הערבה (5) אזור רפיח קדש ברנע.

ב. ההתישבות ביו"ש.

1. המגמה ההקיפית.
2. המגמה של שבירת הרצף.
   1. רצף אורך.
   2. רצף רוחב.
3. גושי הקרקעות הממשלתיות ונצולם.

1. המגמה ההקיפית.
ההתישבות ביו"ש חייבת להיות כל כוונית. "התישבות לוחצת"
מערב לכוון מזרח. מהקו הירוק של 1967 לכוון המזרחי מתקפצה מעל גוש הישובים הערבי הצפוף של טול-כרם, קלקליה וגוש שכם- קיביא במרכז. התישבות מעבר לטרוקמיה, אידנא: זהריה: סמוע בדרום מקו בית גוברין בואכה באר-שבע.
מדרום לכוון צפון. הקמת ישובים בדרום הר חברון, "בהקפצה" מעבר קו סמוע- יטא.
ממזרח: הישובים החקלאים בבקעת הירדן. החל ממצפה שלם בדרום עד למחולה מצפון. במערך זה יכללו הישובים הקהילתיים של מצפה יריחו, והישובים לאורך כביש אלון עד מעלה אפרים.
מצפון. למעט גוש הישובים של אזור שקד (שקד; ריחן; חיננית) כל אזור הצפון, מגוש זה עד למחולה ריק לחלוטין מכל התישבות יהודית. המגמה של הקמת הישובים חייבת להבסיס של "הקפצה" מעבר לג'נין לכוון דרום ודרום מזרח ומעבר לטובס, או בקו מקביל עד טובס.

[illegible]

1. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	–	–	+	–	+
[illegible]	–	+	+	–	–
[illegible]	–	+	+	+	+
[illegible]	–	–	–	–	+
[illegible]	–	–	+	–	–

[illegible]

2. [illegible]
   [illegible]
3. [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
4. [illegible]

5. [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]
   [illegible]

2. מבנה הרצף.

הישוב הערבי ביו"ש ממוקם על שני גושי אורך קו/ גוש האורך המערבי כולל את הישובים הערבים מערב מחקר הירוק כגון אום אל פחם בקעה על גרביה; סיקה וימה; שייבה; קלנסואה; טירה וכפר קאסם.
הקו המזרחי- ג'נין; שכם; רמאללה; בית לחם; חברון הוא צפוף יחסית. אולם בין הישובים הערבים שטחי קרקע יחסית לא מרובים, לא מיושבים.
בקו המערבי אום אל פחם -קיביה צפוף מאוד בחלקו הצפוני, אום אל-פחם- טול כרם ודליל יחסית בחלקו הדרומי; טול-כרם- קיביא+שיבחין.
בין שני גושי האורך במורדות המערביים של השומרון. אוכלוסיה דלילה מאד ושטחי מדינה מרובים.

ביהודה התמונה משתנה. השטחים הפנויים הם במורדות המזרחיים של הרי יהודה בואכה יריחו ובואכה מצפה שלם.
במגמה למנוע התגבשות פוליטית, גם על בסיס תכנית האוטונומיה, תפקיד ההתישבות ביו"ש להקים גושים "חוצצים" מפרידים בין הרצף הערבי והם:

שלשה גושי אורך: (1) לאורך הקו הירוק. ממערב.
(2) בקו האורך אזור שקד- שבי שומרון-קדומים.
אריאל- נוה צוף (חלמיש) במרכז
(3) גוש אורך לאורך הירדן מבית שאן- עד עין-גדי.

גושי רוחב: (1) גוש הרוחב הצפוני מאזור שקד, ג'נין, טובס עד מחולה ומלכישוע.
(2) גוש רוחב דרומי מטול כרם החל מסלעית בנצול כל אדמות המדינה בגוש זה עד לקדומים בדרום מזרח.
(3) גוש הרוחב של קרני שומרון- קדומים- אלון מורה- תפוח-אריאל וגוש בית אריה.
כאשר בתוך: עמנואל; יקיר; בית אבא; האלקנות; יועזר ואחרים.
(4) גוש רוחב הגל מאזור מודיעין: דרך גבל מוקטם ; מבוא חרון; בית חורון; גבעת זאב; גבעת הראדר; מעלה אדומים; מצפה יריחו; נאות אדומים; אזור רמות קדרון וחוזר לכוון מערב תקוע; גוש עציון; הר גילה בית"ר ועד נחלין וחפורית באזור עדולם.
(5) בגלל התנאים הקשיים באזור הר חברון הדרומי, קשה להצביע על קוי התישבות אלא להתיחס לאזור כולו כגוש נוכחות ולאו דוקא בגוש מפריד.
קרית ארבע על שכונותיה: מעין; כרמל; חרבת סוסיא; לוציפת; יתיר; מצפה להב; זהריה; מצפה עדולם; מצפה לכיש; מצפה אמציה עד למצפה גוברין (חלם).

צורת ההתישבות.

(1) אזור בקעת הירדן- ההתישבות החקלאית- מושבים וקבוצים בהתאם להחלטת רשות התכנון.
(2) אזור גב ההר ודרום הר חברון- אזור א- ישובים קהילתיים בהתאם להגדרות של החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית - ובאחריותה.
(3) אזורי הבקוש הגבוה והבינוני יוגדרו בהתאם למרחק שלהם, בזמן נסיעה, ממרכזי ההשענות, אזור החוף וירושלים. בהגדרת זמן נסיעה ישקלו סיב דרכי התעבורה ועבירתם.
באזורי הבקוש הבינוני והגבוה, לא יוקמו (לא יאושרו) ישובים שמספר יחידותיהם הוא לפחות 300 (שלש מאות יחידות).

כללים וכלי בצוע.

כל מקום אשר ועדת השרים לעניני התישבות תכיר בו כאתר התישבות ואם לא הוגש ערעור על כך לפני הממשלה, המדינה תספק על חשבונה לפחות- ובכל מקרה, את תשתית לראש השטח.

ועדת סגן שר החקלאות דקל תשתדל להביא לפני ועדת השרים המלצות להקמת ישובים בהסכמת המשרדים והמוסדות המבצעים. באזור א' בהסכמת החטיבה להתישבות, באזורים ב' ו-ג' בהסכמת משרד השכון, רק לאחר ברורים ובמידה ולא יושג סכום, יובא הנושא לדיון לפני ועדת השרים לעניני התישבות תוך הצגת חלוקי הדעות.

הקרטריונים של השתתפות משרד השכון, באזורים השונים, יוצגו לפני ועדת דקל, במידה ויתעוררו חלוקי דעות יובא המשא להכרעה בין שני השרים, חקלאות ושכון, או לפני

ועדת שרים לעניני התישבות או ועדת השרים לאזורי הפתוח, וזאת לפי הסכמה בין שני השרים או רה"מ.

בעלי דיור באזור החוף או בכל מקום אחר, אשר יעברו לגור ביו"ש, יקבלו סיוע בהתאם לקרטריונים ללא התניה במכירת ביתם באזור החוף/ או כל מקום אחר.

גרעיני ההתישבות, 20% מסך התכנון אולם לא פחות מ-50 יחידות, יקבלו דרגת העדפה יותר גבוה בתקופת ההתישבות הראשונית. (אפשר לקבוע קריטריונים אחרים לצורך זה).

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

רמי אלדר

בתי אדם ומשגיחים להקמת
35 הישובים.

משרד השכון - מתכנן (?)
להשגת סיוע! - משרד האוצר.
עבודה להקצאת קרקעות
(משרד הבטחון והשכון)

נעמיס - תחבורות מקבילות,
משרד התקשורת -
ושובים תקשוריים (?)

- הגשם קיומות השוות
- חוק מכר.

- מקלוד - מתאור בתקציבים (?)

מי גרופר

ניר בהכנסות מיצוא ועוד. אך מה שלא פחות חשוב - בעיות חברתיות וארגוניות של המגזרות החברתיות ההתשייבותיות. על-מנת לעצור את המשך הקשיים והתעצמותם יש צורך בהזרמה מיידית של סכומי כסף לפתרון הבעיות הפיננסיות. אני רוצה לומר לכם שעושים את זה. ולא מדובר במיליארד אחד, מדובר פה בהרבה מיליארדים. מיליארד אחד לא יעזור. כך גם לגבי פעולות ההדרכה הפיננסיות שתתבססנה על תכנון מקיף של המשק. בהחלט, אנחנו רוצים לעזור, אנחנו נעזור, אבל בהתערבות שלנו. נעזור גם בתכנון הפיננסי וביעד הכסף שהחקלאי יקבל ויוציא אותו לאותו יעד שאנחנו חושבים שהוא צריך להוציא, בעיקר ליצוא.

משרד החקלאות שוקל כעת ביצוע צעדים לפתרון הבעיות, אך מובן שהוא זקוק לאמצעים כספיים לצורך זה. יש לציין כי הבעיה מורכבת יותר מאשר נראה במבט ראשון. המערכת של היצוא החקלאי כוללת גם את ארגוני הקניות והסתבכותם הפיננסית פוגעת קשות בהשקים. אני שמח לציין שמצאנו אזן קשבת באוצר בנושא זה ובעתיד הלא רחוק יועמדו סכומים לרשות פעולת השיקום הפיננסי.

ולסיכום: ציינתי בדברי את עיקרי ההדגשים במשרד החקלאות ופתרון הבעיות. אנחנו חייבים לסייע לחקלאות להתגבר על בעיותיה, לפחות כפי שמסייעים לחקלאות בארצות מפותחות ובעיקר באירופה, אשר חלק מהם מתחרה בנו, בעיקר ביצוא החקלאי.

ישראל נדיבו

מבטרות היקום.

ומקרה הקמת היחידה.

(2) התחרות הטכנולוגיות העתידיות.

(1) אסוציאציה הנוכחית

מבטרות הקרקע - הצאר.

שאצר פיתוח - תעשיות.

י. גרופר

פעל בהכנסות מיצוא ועוד. אך מה שלא פחות חשוב - בעיות חברתיות וארגוניות של המעברות החברתיות ההתשייבותיות. על-מנת לעצור את המשך הקשיים והתעצמותם יש צורך בהזרמה מיידית של סכומי כסף לפתרון הבעיות הפיננסיות. אני רוצה לומר לכם שעושים את זה. ולא מדובר במיליארד אחד, מדובר פה בהרבה מיליארדים. מיליארד אחד לא יעזור. כך גם לגבי פעולות ההדרכה הפיננסיות שתתבססנה על תכנון מקיף של המשק. בהחלט, אנחנו רוצים לעזור, אנחנו נעזור, אבל בהתערבות שלנו. נעזור גם בתכנון הפיננסי וביעד הכסף שהחקלאי יקבל ויוציא אותו לאותו יעד שאנחנו חושבים שהוא צריך להוציא, בעיקר ליצוא.

משרד החקלאות שוקל כעת ביצוע צעדים לפתרון הבעיות, אך מובן שהוא זקוק לאמצעים כספיים לצורך זה. יש לציין כי הבעיה מורכבת יותר מאשר נראה במבט ראשון. המערכה של היצוא החקלאי כוללת גם את ארגוני הקניות והסתבכותם הפיננסית פוגעת קשות בנשקים. אני שמח לציין שמצאנו אזן קשבת באוצר בנושא זה ובעתיד הלא רחוק יועמדו סכומים לרשות פעולת השיקום הפיננסי.

ולסיכום: ציינתי בדברי את עיקרי ההדגשים במשרד החקלאות ופתרון הבעיות. אנחנו חייבים לסייע לחקלאות להתגבר על בעיותיה, לפחות כפי שמסייעים לחקלאות באוצות מפותחות ובעיקר באירופה, אשר חלק מהם מתחרה בנו, בעיקר ביצוא החקלאי.

סימון

דיני חברון

(רשויות סלקטיביות לפי מקומות)

- בהבדלת הדרקטיבות

- המתן נכסים

- מנהל מקרקעי ישראל

בפועל מקבוץ

קונים

כי גרופר

פעור בהכנסות מיצוא ועוד. אך מה שלא פחות חשוב - בעיות חברתיות וארגוניות של המעברות החברתיות והתשייבותיות. על-מנת לעצור את המשך הקשיים והתעצמותם יש צורך בהזרמה מיידית של סכומי כסף לפתרון הבעיות הפיננסיות. אני רוצה לומר לכם שעושים את זה. ולא מדובר במיליארד אחד, מדובר פה בהרבה מיליארדים. מיליארד אחד לא יעזור. כך גם לגבי פעולות ההדרכה הפיננסיות שתתבססנה על תכנון מקיף של המשק. בהחלט, אנחנו רוצים לעזור, אנחנו נעזור, אבל בהתערבות שלנו. נעזור גם בתכנון הפיננסי וביעוד הכסף שהחקלאי יקבל ויוציא אותו לאותו יעד שאנחנו חושבים שהוא צריך להוציא, בעיקר ליצוא.

משרד החקלאות שוקל כעת ביצוע צעדים לפתרון הבעיות, אך מובן שהוא זקוק לאמצעים כספיים לצורך זה. יש לציין כי הבעיה מורכבת יותר מאשר נראה במבט ראשון. המערכת של היצוא החקלאי כוללת גם את ארגוני הקניות והסתבכותם הפיננסית פוגעת קשות בנמשקים. אני שמח לציין שמצאנו אזן קשבת באוצר בנושא זה ובעתיד הלא רחוק יועמדו סכומים לרשות פעולת השיקום הפיננסי.

ולסיכום: ציינתי בדברי את עיקרי ההדגשים במשרד החקלאות ופתרון הבעיות. אנחנו חייבים לסייע לחקלאות להתגבר על בעיותיה, לפחות כפי שמסייעים לחקלאות באוצות מפותחות ובעיקר באירופה, אשר חלק מהם מתחרה בנו, בעיקר ביצוא החקלאי.

יעקובי: ההתנחלויות יעלו 1.2 מיליארד שקל

יו"ר ועדת הכלכלה גד יעקובי, קבע אתמול, כי הקמת 8 התנחלויות חדשות ביהודה ובשומרון תעלה 1.2 מיליארד שקלים בשלוש השנים הבאות. השקעה זו תבוא על חשבון תגליל והנגב, החינוך, השיכון והפיתוח הכלכלי.

מס הישובים שהוקמו

	עד פסח	אחרי פסח
בקעת הירדן	14	[illegible]
יו"ש	10	62
סיני	21	14
נוספים בגולן	—	64
עזה	2	9
בניגר ודורבה	10	89

מצב רשימת הישובים

בניגר ודורבה

שמות הפעלים (בעבר ובהווה)

8

פעלים שהיקמו לשמות בפ"ד בעבר ובהווה:

פרה	
אוכל	(האכיל)
✓ סגר	(סיים)
✓ לימד	(קיים)
● לימד - המר	"
✓ לבר - אבדות	(קיים) מעבדו
✓ שעבין	(קיים)
✓ יכל - ב	(קיים)
✓ B לבר	(ישנה הקבלה) קיים
	ב-B

הכל הפעלים לעיל

✓ בקל	
✓ הולך	
✓ נבל	
✓ שרה אברהם	(יסודות הדברים)
✓ יתד	
✓ לתיר הלשרה	
✓ סופר	
✓ פרים	
✓ שמת לין - הלשר	
✓ הלך ויפל	

רות העבר

✓ עלה	בהקמה
✓ ינקה	
✓ התלים	
✓ אשלים	

מערכות

מלכה שנים

מורכות הרי הבדיק והם

איתיר

✓ ותיר	(בהקמה)
✓ כלים	
שלהבות	(בהקמה)
✓ מתנה יתיר	
✓ לותר	(הקמה)
✓ נחושה	
✓ לחם	(בהקמה)
✓ שקל	

ישובים בתהליכי אשור, תכנון, והחילת הקמתם

חשון תשמ"ג

מס. סדורי	שם המקום	מקומו הגאוגרפי	חבל ארץ	מספר היחידות המתוכננות	בעלות על הקרקע	תנועה מישבת או הגורם האחראי	אשור ועדת שרים	תהליכי ההקמה	אזור סיוע מוצע
1	אבני חפץ	דרום מזרחית מטול-כרס	שומרון	1,000	פרטית	החברה לגאולת הקרקע	-	תהליכי רכישת הקרקע ומכירת מגרשים	ג
2	כפר צור	מזרחית מסלעית	"	400	בבעלות המדינה	אגוד המושבים	-	התארגנות הגרעין	ג
3	קדומים ג'	מערבה מהכפר קדום	"	1,000	המדינה	מפד"ל	-	הקרקע תשמר למתישבי מפד"ל.	ב
4	קרני שומרון ד'	בין עזון ואסלה	"	1,000	"	צעירי חרות	-	גמר גבוש הגרעינים	ג
5	"חבלה"	מזרחית מהכפר חבלה	"	5601	"	יזמים פרטיים	-	התכניות אושרו ע"י ועדת ההגוי	ג
6	שערי תקוה	מערבה מאלקנה	"	800	פרטית	יו"ש משכנות	+	בשלבי הקמת המבנים	ג
7	אלקנה ג'	צפונית מאלקנה	"	900	"	" "	+	פריצת דרכים	ג
8	אלקנה ד'	ע"י שייח צבאח	"	1,200	"	חברת גל	+	" "	ב
9	"ברקין	ע"י כפר ברקין	"	500	המדינה	מפד"ל	-	לקראת תכנון	ב
10	יועזר	ע"י כפר אדיח	"	700	"	1)משקי תנועת החרות 2) גרעין עצמאי	+	פריצת דרכים	ג
11	"דיר קלע"	מזרחית מדיר בלוט	"	300	המדינה	מפד"ל	-	לקראת תכנון	ג
12	נטפים	צפונה מבית-אבא	"	300	"	הסתדרות הציונית גרעין עצמאי	+	פריצת דרכים	ב
13	"חרס"	בצומת חוצה שומרון עמנואל	"	600	פרטית	החברה לגאולת הקרקע	-	תהליכי רכישה במכירת מגרשים	ב
14	יוספיה (יקיר ב')	ע"י יקיר	"	2,000	המדינה	יזמים פרטיים	+	פריצת דרך-מכירת דירות	ב
15	אורנית	מזרחית מקבוץ החורשים	"	600	פרטית	חברת דלתא	-	שלבי תכנון	ג

מס. סדורי	שם המקום	מקומו הגאוגרפי	חבל ארץ	מספר היחידות המתוכננות	בעלות על הקרקע	תנועה מישבת או הגורם האחראי	אשור ועדת שרים	תהליכי ההקמה	אזור סיוע מוצע
16	עשהאל (עופרים)	ע"י בית אריה	שומרון	1,000	המדינה	התאחדות האכרים עובדי משרד התקשורת.	+	גמר אשורי תכניות	ב
17	עופרים ב'	סנסה ברברה ע"י עבוד	"	800	"	יזמים פרטיים	-	לקראת גבוש תכניות	ב
18	נעלה ב'	מזרחית מנילי	"	1,000	"	גרעינים: 1) חצב 2) תעשיה אויריה	+	פריצת דרכים	ב
19	גני מודיעין	מערבית ממתיתיהו	"	700	פרטית	יו"ש משכנאות	+	פריצת דרכים	ב
20	מתתיהו ב'	מזרחית ממתיתיהו	"	1,000	"	חברה פרטית	+	לקראת תכנון	ב
21	"רס-כרכר"	מזרחית מחרבתא	"	400	המדינה	פועלי אגודת ישראל	-	לקראת תכנון	ב
22	ביתר	ע"י ביתר ההסטורית	יהודה	500	המדינה	יזמים פרטיים	+	לקראת תכנון	ב
23	דניאל	בין בית לחם-אפרת	"	200	"	גרעין עצמאי	+	גמר תכנון	ב
24	ענתות	ע"י ענתות	"	200	"	גרעין אמנה	+	פריצות דרכים	ב
25	נאות אדומים	בין מעלה אדומים ונחל קדרון	"	100	"	הסתדרות הציונית גרעין עצמאי	+	לקראת תכנון	ב
26	גבעת הראדר	גבעת הראדר	"	700	"	גרעין עצמאי (התאחדות האכרים)	+	פריצת דרכים	ב
27	רמת קדרון	1) חרבת מונסר 2) מזרחית מעבדיה'	"	2,000	פרטית	יזמים פרטיים	+	לקראת תכנון	ב
28	גינת	ע"י ג'נין	שומרון	300	המדינה	הסתדרות הציונית-"אמנה"	+	לקראת תכנון	א-ב
29	תקוע ג'	ע"י הרודיון	יהודה	300	"	הסתדרות הציונית-"אמנה"	+	" "	א
30	אנחיל- קבוץ	גוש עציון	יהודה	80	"	הסתדרות הציונית-הקבוץ הדתי	+	" "	
31	אדורה	מצפה לכיש	"	300	"	הסתדרות הציונית-משקי חרות	+	" "	א
32	נגוהות	מצפה אמציה	"	300	"	הסתדרות - הציונית	+	" "	א
33	סוסיה	חירבת סוסיא	"	300	"	הס' הציונית-אמנה	+	" "	א
34	יקיר	דרום מזרחית מחברון	"	300	"	הס' הציונית-אמנה	+	" "(מיושב ע"י גרעין נחל)	א
35	עומרים	ע"י דהריה	"	150	"	הס' הציונית-אמנה.	+	" "	א

סכום:

סה"כ יחידות מתוכננות בשומרון
15760

ע"י יזמים פרטיים ועל אדמה פרטית:
6800

ע"י יזמים פרטיים על אדמות המדינה
3360

ע"י תנועות מישבות וגורמים צבוריים
5600

סכום:

סה"כ יחידות מתוכננות ביהודה: 3700

ע"י יזמים פרטיים, על אדמה פרטית: 2,000

" " " על אדמת המדינה: 500

" תנועות מישבות וגורמים צבוריים: 1200

ישובים קהילתיים כפריים (סגורים)
סה"כ יחידות: 2030
הקמה ע"י גורמים צבוריים- הסתדרות הציונית
2030

סכום כללי:

סה"כ יחידות: 21490

אזור השומרון הצפוני
300

אזור יהודה וגוש עציון
1730

אזור ירושלים 3700

אזור השומרון 15760

10

סגן שר החקלאות
מיכאל דקל

י' טבת תשמ"ב
26.12.82

לכבוד
מר אשר וינר
המנהל הכללי
משרד הבינוי והשיכון
ירושלים.

הנני מאשר את קבלת מכתבך מיום 18 בנובמבר 1982 בנושא "הקמת ישובים חדשים על ידי יזמים פרטיים".

הנני מתכבד להבהיר את כל הסוגיות שהעלית במכתבך:

א. מינהל מקרקעי ישראל אחראי על הקצאות קרקעות במדינת ישראל. הממשלה קבעה, שתחליטים ביו"ש ובעזה יבוצעו ויעובדו בהסכמים עם המוסדות והמשרדים שפועלים המדינת ישראל. במקרה דנן בידי ממ"י.

עפ"י המלצת סגן ראש הממשלה ושר החקלאות בתפקידו כיו"ר ועדת השרים להתיישבות וכאחראי על מנהל מקרקעי ישראל, הקימותי ועדת הקצאות לקרקע אשר ממליצה לפני הגורמים המוסמכים, קמ"ט נכסים ומנהל מקרקעי ישראל על הקצאות בהתאם לכללים הנהוגים בכל מדינת ישראל דהיינו כללי ביצוע, הבטחת מוסדות צבור בהתאם לפרגרמה של כל ישוב וישוב.

ב. אשור ההקמה ע"י ועדת השרים לענייני התיישבות והקצאת הקרקעות ניתנים אחרי בדיקה, ובהתאם לתכנית ה-100 אלף, אשר עובדה ע"י גורמים צבוריים וגורמי תכנון מוסמכים. בהתאם לכך נבחנו כראוי המשמעויות והשפעתם על ביצוע מערכות התשתית האזוריות והיישוביות.

ג. לפי עניות דעתי, המשרד אשר צריך לטפל בעניין הקצאות משאבים לביצוע תשתיות לראש השטח הוא משרד הבינוי והשיכון. זאת אחרי קבלת החלטת ועדת שרים לענייני התיישבות. במידה ומשרד השיכון אינו מעוניין בכך, הממשלה תצטרך להחליט על מי להטיל משימה זו.

ד. הנך כותב:..."לא אוכל לצערי לאשר השקעה בישובים ובשכונות מגורים כנ"ל אשר הקמתם אושרה...ולא תואמה עם משרד הבינוי והשיכון". כמו כן, הנך מזכיר את הסכום אשר הוצע ע"י סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, מר דוד לוי, בשיחה שהינך מסתמך עליה סוכם:

/2/..

1. להכנס לטפול בכל אותן תושבות אשר הוקמו ומוקמות.
2. בנושא של גבעת הראדר, להשאיר את השאלה פתוחה להחלטתו של שר השיכון.
3. השר דוד לוי הטיל על מנכ"ל משרד השיכון לזמן בזמן הקצר ביותר מאותה ישיבה (כשבועיים) פגישה משותפת להסדרת העניינים ומסוד המסגרות, כמסגרת משותפת של שני המשרדים.

משום מה, פגישה כזו לא זומנה, אי לכך מפליאים אותי שבעתיים דבריך שכביכול לא עמדתי בסכום הנ"ל.

למרות זאת, בכדי לקדם את נושאי ההתיישבות, הנני מוכן להפגש לפגישת עבודה בהקדם.

הנני מציע לתאם את הפגישה ומסגרת צוותים משותפים, אשר יתיחסו לכל הנושאים שהעלית במכתבך.

מצפה ליומתך.

בכבוד רב,

מיכאל דקל
סגן שר החקלאות
לענייני התיישבות.

העתק:
מר שמחה ארליך - סגן רוה"מ ושר החקלאות.
מר לוי דוד - סגן רוה"מ ושר הבינוי והשיכון.
מר ארידור יורם - שר האוצר.
מר גדיש יעקב - מנהל אגף התקציבים - משרד האוצר.
מר מרגלית יוסף - ראש המנהל לבנייה כפרית.

משרד הבינוי והשיכון

המנהל הכללי

ירושלים, ב' בכסלו תשמ"ג
18 בנובמבר 1982

אל: מר מ. דקל, סגן שר החקלאות

הנדון: הקמת ישובים חדשים על ידי יזמים פרטיים

נודע לי מאמצעי התקשורת כי הוקמה על ידך ועדה אשר מתפקידה לבחון ולהקצות קרקע ליזמים המבקשים לבנות באזורים המוגדרים כמבוקשים, בעיקר בסמוך לשפלת החוף.

אישור ההקמה והקצאת הקרקעות ניתנים ללא בדיקה ובחינה מספקת של אפשרות שילובם של הישובים בתכנון האזורי ומבלי שהובטחו לאוכלוסיה העתידית תנאים מינימלים לקיום חיי קהילה מסודרים. לא נבחנת כראוי משמעות השפעתו על ביצוע מערכות התשתית האזוריות והישוביות והשקעות הנדרשות לכך.

איננו רואה אפשרות להמשכה של השיטה לפיה יופנו היזמים אל משרדי לשם ביצוע תשתיות לראש השטח, לקבלת סיוע למשתכן ולהקמת מוסדות ציבור, הדורשים משאבים תקציביים גדולים והיערכות להשגתם, וזאת מבלי שנבחנו על ידי משרדי ההצעות קודם לכן ולוח הזמנים לביצוע.

לא אוכל לצערי לאשר השקעה בישובים ובשכונות מגורים כנ"ל אשר הקמתם אושרה ותבוצע בדרך שלא לקחה בחשבון את שציינתי לעיל ולא תואמה עם משרד הבינוי והשיכון מראש. למותר להזכירך, כי סיכום כנ"ל אכן התקבל, בהשתתפותך, בלשכת סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, לצערי הרב אינך עומד בסיכום הנ"ל, דבר אשר עלול לפגוע בהתיישבות ביהודה ושומרון.

בכבוד רב,

אשר דינר
המנהל הכללי

העתק: מר ד. לוי, סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון
מר י. ארידור, שר האוצר
מר י. גדיש, מנהל אגף התקציבים
מר י. מרגלית, ראש המינהל לבניה כפרית וישובים חדשים

ראיון עם עובדיה עלי

ראש עירית עפולה

שאלה: הנושא של פיתוח ואיכלוס יהודה ושומרון מעסיק את הציבור זה זמן רב, ובעיקר את ראשי ערי הפיתוח החוששים שהמדיניות לגבי יהודה ושומרון פוגעת בערי הפיתוח.

האם גם לדעתך יש פגיעה בערי הפיתוח בגלל מדיניות זו?

תשובה: לדעתי אין כל סתירה בין פיתוח ואיכלוס יהודה ושומרון לבין חיזוק ערי הפיתוח. מי שיוצא נגד פיתוח יו"ש יוצא נגד הבסיס הרעיוני עליו מושתתת דרישתו לפתח את ערי הפיתוח

הבסיס הרעיוני שביצירת ערי הפיתוח היה פיזור אוכלוסין, הבטחת עומק אסטרטגי, יישוב חלקים לא מיושבים בארץ־ישראל בקצרה, תכלית הגשמת הציונות המטרה שלשמה הוקמו ערי הפיתוח היא גם מטרת פיתוח יהודה ושומרון, ובשתי הדרכים היא תוגשם

יישוב איזורים הנמצאים בטווח תותחים מהאזור המאוכלס בשפלת החוף בא להבטיח את בטחונם של תושבי השפלה. נותן עומק איסטרטגי ומגשים את יישוב ארץ ישראל. וכל זאת מבלי להיכנס לשאלות האידיאולוגיות

המתנגדים ליישוב יו"ש מכניסים נימה פוליטית להתנגדותם למרות שהחשיבות מהבחינה האידיאולוגית, היא עצומה

שאלה: היישובים ביו"ש סווגו בסיווג גבוה לערי פיתוח, למרות הנתונים גיאוגרפית קרובים למרכזי הארץ.

האם לדעתך צריך לקחת בחשבון את המיקום הגיאוגרפי כמרכיב קובע יותר לגבי הסיווג, על מנת ליצור הבדלים בין קרית־שמונה לדוגמא, לבין אריאל שבשומרון?

תשובה העוברים ליהודה ושומרון עוברים מטעמים אידיאולוגיים אותם תושבים לא היו עוברים אלינו, לערי הפיתוח

באשר לסיווג ערי הפיתוח והיישובים ביהודה ושומרון – אני בדעה שיש לחשוב מחדש בנושא הסיווג והתמריצים

צריכים להיות קריטריונים נוספים על הקריטריון של מיקום גיאוגרפי הקמת יישוב יהודי ליד גנין נותן לי ערוך איסטרטגי ומבטיח את היישוב שלי יש לדאוג להתיישבות יהודית במקום שקיימים ריכוזי אוכלוסיה ערבית

יישוב יהודה ושומרון על כל ההשלכות הכלכליות והבטחוניות. הוא סיבה מספקת לתת עידוד באמצעות הטבות ותמריצים. הממשלה קובעת זאת במדיניותה המוצהרת, ובהתאם לכך נקבע הסיווג.

לגבי קרית שמונה הסיווג צריך להיות בהחלט, גבוה יותר מלי"ש. לדעתי, יש צורך בריאורגניזציה בתחום הסיווג. כאשר הריחוק הגיאוגרפי צריך להיות כלול בין כל השיקולים האחרים יש לעודד בכל אחת מערי הפיתוח את הנושא שזקוק לעידוד. כמו הקמת מפעלי תעשיה בעיר פיתוח שהתעשיה בה קטנה. גם אם אינה מרוחקת גיאוגפית

אני בעד יישוב יהודה ושומרון ועובדה היא כי העיר שלי לא נפגעה מהפיתוח המואץ ביו"ש

שאלה: בכנס ראשי ערי הפיתוח בתדמור ובאילת התייחסו מספר ראשי ערים ספציפית לנושא הפיתוח של יו"ש, האמנם אלה הן הבעיות הצריכות להעסיק את ראשי ערי הפיתוח?

תשובה לא פיתוח יו"ש הוא לא נושא מרכזי עצם העלאת הנושא הסיט את הוויכוח לאפיקים שאין להם ולא כלום לפיתוח ולחיזוק ערי הפיתוח. על ראשי ערי הפיתוח לתת את הדעת לנושא החינוך, והחינוך הטכנולוגי בפרט ולמצוא דרכים לחיזוק ולפיתוח עירם

לממשלה יש ראייה כוללת ורחבה מבחינה ראשי ערי הפיתוח – פיתוח עירם הוא יעד מרכזי אך תפקידה של הממשלה הוא לראות את כל היעדים של המדינה והיא ממונה גם על נושאים כמו בטחון התושבים, מדיניות החוץ וכו' במגעי עם הממשלה התרשמתי כי הממשלה ערה לנושא חיזוק ערי הפיתוח וגם תורמת לכך

לדוגמא עפולה, נצרת עילית, ערד וערים אחרות התפתחו בצעדי ענק והפכו למקור לגאיות, ולמקומות בהם קיימת איכות חיים, תעשיה, מפותחת וכו' וכל זאת מסיוע ובעידוד הממשלה. מטבע הדברים הוא כי לא נסתפק בכך נרצה יותר וצריך לפעול פיתוח נוסף אך אין כל סתירה בין זה לבין כל הנושאים האחרים.

שאלה: אי אפשר כלי להתייחס לעיר אשר אתה עומד בראשה: איך אתה רואה את תוכניות פיתוחה של עפולה בעתיד?

תשובה בתוכניות פיתוחה של עפולה העמדנו בפני עצמנו 4 יעדים עיקריים

א. **טיפוח שכונות** – זכר לעדיפות ראשונה בתקציבי העיריה ובתקציב שיקום השכונות כל פעילות בתחום החברתי היא בעלת חשיבות עצומה ואומנם כבר מסתמן שינוי מהותי בתחום החברתי בשכונות העיר.

ב. **תעשיה ותעסוקה** – למעלה מ־20 מפעלים באים לעפולה מתוכם התחילו לעבוד אחד עשר עד אוקטובר 1983 אמורים המפעלים להעסיק 4.000 עובדים חדשים ולפי

הנתונים של מסו"ת), המפעלים הבולטים הם: "תדיראן" המעסיק כיום 300 עובדים ואמור להעסיק, תוך שנה, 1,000 עובדים, מפעל לציוד חקלאי, מפעל אלקטרוניקה ועוד.

ג. **מוסדות ציבור** – חסרונם בעפולה מורגש. עתה נבנים אולם תרבות ראוי לשמו, היכל ספורט וספריה עיבונית.

ד. **חינוך** – רמת החינוך בעפולה היא מהטובות הקיימות בערי הפיתוח, עם זאת נשים דגש בשנים הקרובות על החינוך בגיל הרך והחינוך העל־יסודי. החתך הדמוגרפי בעפולה הוא יוצא דופן – 24.9% מתושבי העיר הם אקדמאים ובעלי מקצועות חופשיים בעוד שהממוצע הארצי הוא 18%. עובדה זו מצביעה על כך שמספר הסטודנטים גדול יחסית ואיכות החיים בעיר היא טובה.

עד היום היתה בעייה לגבי בוגרים בתחום הטכנולוגי, פיתוח התעשייה ייתן פתרונות גם לבוגרי המקצועות הטכנולוגיים.

עפולה שוכנת בלב עמק יזרעאל והיא עיר הבירה של העמק. אזור המאכלס כ־רבע מיליון תושבים.
נוסדה ב־1925 בימי המנדט הבריטי. מספר תושביה 23,000 אלף הגרים בשלש שכונות עיקריות: עפולה עלית, גבעת המורה, ועפולה תחונית.
בנויה על פני גבהים שונים בין 56 מטר עד 516 מטר מעל פני הים ובחלקיה השונים צופה על פני נוף העמק המרהיב.
הלחות בה נמוכה והתושבים נהנים מאקלים נח.
מיקומה של עפולה הינו על פרשת דרכים מרכזית צפון – הגליל, דרום – מרכז הארץ, מערב – חיפה ובנותיה ומזרח בית שאן ובקעת הירדן.
עפולה מהווה מרכז מסחרי כלכלי לאזור ומעניקה שירותים של מוסדות הממשלה השונים. תושבי העיר נהנים מרשת שירותים מוניציפאליים ברמה גבוהה. במקום ימצא התושב שילוב של ישן וחדש בהיות הרכב האוכלוסיה ותיקים וחדשים. מערכת החינוך מצטיינת הן באיכותה והן בגוונה. כ־800 תלמידים לומדים החל בגני טרום חובה ועד שלוחת אוניברסיטת חיפה, ביה"ס לאחיות, תלמידים רבים מן האזור לומדים במוסדות החינוך השונים בעפולה.
עפולה מצויה בתנופת בניה גדולה כאשר מאות דירות חדשות ניבנות ע"י קבלני משרד השכון בגבעת המורה ומאות דירות נבנות ע"י קבלנים פרטיים בעפולה תחתית בשכונות מתוכננות לאיכות חיים טובה לדיריהן הכוללת גני ילדים, מעונות יום, בתי ספר, מגרשי משחקים, סופרמרקט, שקם, היפרשוק ובתי מסחר ושירותים. למעלה ממליארד שקלים מושקעים עתה במפעלי תעשיה אשר הקונצרן "תדיראן" ומפעלי ניר חדרה בראשם. המפעלים החדשים ואלה הקיימים יספקו מעל ל־3500 מקומות עבודה לתושבי העיר. נוחיות הנסיעה מבחינת הקרבה הגיאוגרפית למפעלים שבאזור מאפשרים שילוב נוח לעובדים מעפולה במפעלים שמחוץ לעיר.

המשך מעמ' 261